

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMELYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A kerítők.

Dicstelen munka folyik most a vasutasok nagy, szent érdekei körül. Ezt a nagy vasutas-tábort, amely még másfél évvel ezelőtt olyan becsületesen vad, olyan együgyűen hősiessé volt, hogy belement még a legveszedelmesebb tűzbe is, ezt a vasutastábort, most hálába akarja keríteni néhány élelmes ember. Meg akarják szépen fésűlni, vad körmeit lenyirbálni, vad szokásaitól leszoktatni, jóvá és széppé átalakítani és ha engedékeny „fajlát” csináltak belőle, hát — vásárra vinni.

És mert mi rá mertünk erre a prostitúciós vállalkozásra csördíteni, a kerítők fölordítanak, hogy mit bántjuk mi az ő tisztes polgári üzletüket, mi „izgatók” és „fölforgatók”. Ezenközben pedig folyik a tajték az ajkukról, de folyik a kerítés munkája is...

... Hát persze hogy a vasutasok szövetségéről van szó. A néhai zsirondista lap, a „Vasutasok Lapja” elkecseregetten ront nekünk, mert ellene foglaltunk állást ama kísérletének, hogy olyan szövetségbe kerítse a vasutasokat, amely legfeljebb egy-két vasutas érdekeit fogja előmozdítani: a Turtsányi-Breuer közkereseti cégét, a többiét pedig szinte helyrehozhatatlanul megkárosítaná.

Megolvastuk: a velünk vitatkozó cikkében a „Vasutasok Lapjának” 17-szer találtunk ilyenfajta kedélyeskedést, hogy „tendenciózusvalótlanság, rosszhiszemű ferdtetés” stb. Ami cáfolatnak és argumentumnak elegendő, ugyebár?

De cáfol is a V. L. Azt a négy pontot, amit a szövetséget előkészítők állítólagos terve gyanánt közöltünk, letagadja egynek kivételével. Hát jó. Nem az ujjunkból szoptuk a 4 pontot. Ha tévesen informáltak bennünket, pedig jó forrásból merítettünk, nem a mi hibánk. De nem is ez a fontos. Nem az a 4 pont tette ránk nézve élvezhetet-

lenné a Turtsányi-Breuerék kotyvalékát. Egészen más.

Ugyanabban a cikkünkben, amelyben a 4 pont is benn volt, a következőképpen irtuk körül a leendő szövetség hivatását:

Mire kell a szövetség? A vasuti alkalmazottak érdekeinek a megvédésére és jogos, igazságos követeléseik kivívására.

Kivel szemben kell a vasuti alkalmazottak érdekeit megvédeni, kivel kell megküzdenünk követeléseink érvényesítése végett?

Ne kerteljünk, ne hazudjunk, ne legyünk képmutatók és jezsuiták, adjuk meg nyíltan és őszintén az egyedül lehetséges választ: a Máv.-val, mint munkaadóval szemben kell az alkalmazottak érdekeit a szövetségnek megvédeni, a Máv.-val mint munkaadó vállalatnak kell békés, törvényes harcot folytatni, hogy jogos és igazságos követeléseink teljesüljenek.

Mert legyünk tisztába vele, a Máv.-nak mint vállalatnak és a Máv. alkalmazottainak vélt és igazi érdekei nem mindenben azonosok. Tudja ezt mindenki, csak az nem, aki állati eltompultságban él vagy aki anyagi érdekét a szolgai talpnyalás révén szeretné előmozdítani.

A szövetség hivatása képviselni a Máv. alkalmazottak érdekeit. Képviselni a nagy nyilvánossággal, képviselni a Máv.-val mint munkaadóval szemben. Ezt pedig csak egy olyan szövetség kész és képes teljesíteni, amelyben kizárólag csak az alkalmazottak az urak és amely független minden irányban, de legfőképpen független fölfelé.

A kérdés az: vallja-e ezt az előkészítő bizottság és ez lett-e a célja az általuk alakítandó bizottságnak, igen, vagy nem?

Erre feleljen a Turtsányi-Breuer-cég, ne kofálkodjék föltűnő bőbeszédűséggel másról.

Ha ez a célja a szövetségnek és eme céljainak képes is majd szervezésénél fogva megfelelni; jó, lelkesedéssel megyünk bele.

Ha nem: akkor csinálják meg

Turtsányiék és társaik maguknak és azoknak a szerencsétlen vasutasoknak, akik lépni mennek.

Erről a kérdésről, amely a legfontosabb, a V. L., a kerítők közlönye hallgat. Beszélnek azonban helyette a tények.

Felsoroljuk őket, hátha ezeket is letagadja majd a V. L.

1. E hó 15 én az előkészítő bizottság ülést tartott. Ezen az ülésen Marx helyettes elnökgazdát ur elnökölt. Jelen voltak Kotányi igazgató, Geduly igazgató, Csátáry főfelügyelő, azonkívül 14 főellenőr, főmérnök, ellenőr és hivatalnok és — egy mozdonyvezető. Egyéb altiszt, pláne szolgá vagy munkás az előkészítő bizottság első ülésére meghívást sem kapott.

Es ezek, ó jámbor Máv. altisztek, szolgák és munkások, ez k nektek csinálnak szövetséget, ugy bár? Ezek a ti érdekeitek tartják szem előtt, miként a múltban, úgy a jövőben is, ugyebár?

De menjünk tovább. Volt azon az első ülésen valami társasági est is. Marx János elnökölt és Margulit Kálmán (hogy kerül Sándor a proféták közé?) vezette a jegyzőkönyvet.

A felszólalások érdekesek és tanulságosak voltak. Nehogy ferdtéssel vádoljon bennünket megint a V. L., leközöljük azt a tudósítást, amely az ő főmunkatársa, Breuer ur által vezetett rovatban látott napvilágot.

A tanácskozás — vagy mi a szósz — ekképpen folyt le:

Turtsányi Pál: Az irányelveket itt megszabhatjuk, de ő csak két alapszabálytervezetet ismer, melynek alapján dolgozni lehet, egyik a fiúké, a másik a munkások tervezete. Ezek a legdemokratikusabb tervezetek és midőn ezen elveit irányul vesszük, arra is kell tekintenünk, hogy ne csak lefelé, hanem felfelé is tetszetős munkát végezzünk.

Marx János: Azt hiszi, hogy oly szervezet legyen, mely minél egyszerűbb és amellyel minél olcsóbb legyen.

Ujlaki Henrik (Debrecen): *A hivatalnokoknak értelmiségük szerint nagyobb arányt kíván biztosítani a vezetésben.*

Lorber József (Fiume): Ennek határozottan ellentmond, mert ez az egyenlő jogok és kötelességek elve ellen van. Az altisztek és szolgák, s a munkások között is megvan az értelmes elem és ezeket nem lehet háttérbe szorítani.

Seide Arthur (Zágráb): Ő neki mandátum a fiemei tervezet alapján adatott.

Ujlaki Henrik (Debrecen): *Vitatja a hivatalnoki kar uralmát, melyre szükség van.*

Breuer Ferenc: Egy kis tévedést akar helyreigazítani, mely feleslegessé teszi a vitát. Az előttünk fekvő tervezet a fiemei, ezt nyújtottuk át a miniszternek, amelynek alapelvei alapján adta meg ő excellenciája az előleges engedélyt és ennek az alapelveitől eltérnünk nem szabad.

Marx János, elnök: A miniszter ur megadta az engedélyt a Szövetségre, de nem éppen a fiemei tervezet alapján. Amennyiben annak az alapelvei a legjobbak, szívesen akceptálja, de ha jobbat és egyszerűbbet talál, ezelőtt sem zárkozhatik el.

Seide Artur: A létező társadalmi (altiszti) körök fennállását nem akarja a Szövetséggel veszélyeztetve látni.

Csatáry Frigyes: Fontosnak tartja, hogy résztvegyenek a vezetésben mindazok, akik egyformán bírják minden rangú emberek bizalmát.

Turtsányi Pál: Alapelveit kéri kimondatni, hogy minden kategória: hivatalnok, altiszt, szolga, munkás, *maga válaszssa meg a saját köréből a maga bizalmi embereit, nehogy az egyesület egyes, a vasuton kívül álló érdekek szakmája legyen.*

Geduly Gyula: Felhívja a bizottság figyelmét, hogy az *ideiglenes alkalmazottak is képviselve legyenek arányosan.*

Látod, kedves vasutas-társam, altiszt, szolga és munkás: ilyen az előkészület.

„Fölfelé tetszetős munka legyen a szövetség”, — mondja Turtsányi, aki hajdan radikális volt, most pedig a legjobb uton van — az előléptetés felé.

„A hivatalnokok uralmát biztosítani kell” — monaja Ujlaki Henrik ur, Debrecenből, akiről egyebet nem tu-

dunk, mint hogy *őszinte* ember, aki ki merte mondani azt, amit a többi szinte gondolt és akart, de nem hangosan.

Ez a két szempont domborodik ki az egész szövetségsszédelgésből: *tetszeni fog fölfelé* és néhány száz ambiciózus hivatalnok *gyámsága alá helyezi* a 80.000 vasutas komoly, véresen komoly érdekeit.

Ezért nem kell nekünk a Turtsányiék kotyvaléka.

Nem kell! Punctum.

Izelítő.

Mégis csak szerencsénk van nekünk, aminthogy a becsületességnek és az igazságnak szokott a véletlen szerencse is segíteni.

Vitában vagyunk azokkal, akik a Szövetség ügyét kompromittálni akarják hosszú évtizedekre. Meg akarjuk magunkat és társainkat ettől óvni. A fölvilágosítás minden erejével kell küzdenünk a készülő nagy becsapás ellen. Érvekkel, okokkal kell bebizonyítanunk, hogy csak egy *független* és a teljes *egyenjogúságon* alapuló szövetség akar és tud majd lendíteni a vasutas tábor érdekein.

Nem könnyű a dolgunk. Akikkel vitában vagyunk, kigyósimaságu, furfangos urak, akik vigyáznak nyelvükre, hogy el ne szőlják magukat, s hogy idejekorán el ne árulják magukat.

Ellenfeleink butasága és telhetetlensége mégis segítségünkre jó. Az alamizsna-szövetség előkészítő bizottságának lehangosabb tagja (lehangosabb, mert — legambiciózusabb) elárulta, hogy — nemis főhivatalnokok, hanem ők, a volt sztrájkvezérek olyan szövetséget akarnak, amely *fölfelé* tetszik.

Egy másik pedig azt a programmpontot

állapította meg, hogy a hivatalnokok — értelmiségüknek megfelelően — tulsulyt kíván biztosítani a szövetség vezetésében. Ezzel tisztán és világosan meg van mondva, hogy *a hivatalnokok gyámsága alá akarják helyezni az összes többi vasuti alkalmazottakat.*

És most jön a frappáns szerencse. Azt, hogy felülről nem igen lehet képviselni az alsó tizezrek érdekeit, azt még a vak is látja. De azt elvégre még mondhatnák, hogy a hivatalnokok vezetése nem okvetlenül rossz, hiszen ők is egyivásuak velünk és tagadhatatlan a jóindulatuk velünk szemben.

Most jön a miskolci *Haladás* című lapocská vezércikke. Istenucsce, ronda kis lap ez a mellényzseb-közlöny. Piszkos és buta. De őszinte. És őszinteségében kivallotta, hogy ők, a fölfelé sandító hivatalnokok, hogyan gondolkoznak a szegényebb sorsú vasutasok vágyairól és kívánságairól.

Ez a kis csunya lap utolsó számában ezt írja a máv. munkások és ideiglenes alkalmazottak által benyújtott emlékiratról:

A memorandumok korszakát éljük. *Alig van* hogy a láthatáron fel ne tűnjék egy-egy vérmes reményektől duzzadó s fényesen stilizált példány, amely sikerült oráció kíséretében a legtöbb tevékenységre hajlandó kereskedelemügyi miniszter asztalára kerül. Az előzékeny és kellemes miniszter pedig szívélyesen fogadja a feketébe vágott küldöttséget és megígéri, hogy a panaszlott sérelmeket tanulmányozni fogja.

Ez a sablon, amely mögött azonban minden kétséget kizárólag ott mutatkozik a tettek vágyó miniszter alkotási vágya és lelkes törekvése az iránt, hogy a bajokat — ha tényleg vannak — komolyan orvosolja.

A miniszter tulságos jóakarataának és a vasutasok iránt tanusított rokonszenvének köszönheti azt az egyelőre éppen nem irigylésre méltó körülményt, hogy a memorandumok özönével elárasztják. És ez még magában nem volna baj, az egészségtelen jelenséget abban látjuk, hogy *egyes vasuti pályán működő érdekkörök visszaélnék a miniszter türelmével s jóindulatával s olyan vakmerő kívánságoknak és követeléseknek adnak kifejezést a memorandumaikban, ami egyenesen a józtlás szabályaiba ütközik.*

A „Magyar Vasutas” tárcája.

Bálványrombolók.

Irta: *Biró Lajos.*

A műterem melletti kis szoba ajtaja kinyílt és egy fiatal nő lépett ki rajta. A téli reggel bágyadt napsugarából alig szűrődött át valami a befagyott, nagy ablaktáblákon és a szobában dermesztő hideg volt. A fiatal nő haragosan kiáltott fel:

— Oh, az öreg megint elfelejtett befűteni.

Azután visszafordult és bekialtolt a szobába:

— Sándor, meg ne mozdulj. Aludj még, itt nagyon hideg van. Majd ha tüzet raktam, akkor kijöhetsz.

— Margit, nem engedem...

A fiatal nőnek egyszerre eltűnt a rossz kedve. Pajkos kötődéssel válaszolt:

— Oh, persze nem engedi uracskám! Maga még gyenge, ágyban fekvő beteg. Én vagyok az ur, erősebb vagyok. Az orvos azt is megtiltotta magának, hogy beszéljen.

— Margit, nem engedem, hogy te rakj tüzet.

— Oh, hogyisne! Te is ugy beszélsz már, mint azok otthon: egy Zsadányi Margit (apja kamarás, anyja született bárónő), saját méltóságos kezeivel hozzányuljon egy darab fához...

Jókedvűen nevetett, azután becsukta a kis szoba ajtaját.

— Itt maradsz és alszol, mert máskülönben bezárlak.

Fázósan fujta az ujjait és fát szedett egy nagy ládából. Berakta a kicsi vaskályhába és egy csomó papírral meggyújtotta. A fa gyorsan meggyulladt és a kis kályha hirtelen vörösen izzóvá lett.

A szoba levegője kezdett átmelegedni. Akkor körülnézett és rendbe rakta a szerte heverő ecseteket, palettát, ujságokat, könyveket. A műterem meglehetősen szegényes volt. Egy festőállvány, egy íróasztal, néhány szék és szőnyeg volt benne mindössze. Az egész lakás sem állott egyébből, mint a műteremből és a mellette levő kis szobából.

Zsadányi Margit odament azután a kis ajtóhoz és hallgatózott egy percig. Egyenletes, nyugodt lélegzetvételt hallott.

— Alszik, mondta magában és odament a festőállványhoz, hogy megnézzé a festményét. Ecsetet vett a kezébe és munkához látott. Egészen elfogta a munka láza és nem hallotta, amint a műterem ajtaján kétszer is kopogtak. Az erőteljes dörömbözésre végre felriadt.

Bosszankodva sietett az ajtóhoz. Azt hitte, hogy az öreg szolga jött vissza befűteni és mikor kinyitotta az ajtót, ijedten sikoltott egyet.

Egy öreg pap állott az ajtó előtt. Nagy prémes bundája ketté nyílt és kilátszott széles vörös öve és nagy arany kereszije. Be-

lépett nyugodtan a szobába és betette maga után az ajtót.

— Nem szükséges ebben a bűnös házban senkinek látnia a mi találkozásunkat.

Margit, akit az első meglepetés teljesen megzavart, felkapta a fejét:

— Ez nem bűnös ház.

— De igen. Ezek a festők, ezek a szobrászok és a többiek, akik közé te leszülyedtél, mind erkölcselen és bűnös emberek.

Margit vállat vont, mintha azt akarta volna mondani, hogy erről hiába való dolog volna vitatkozni és hallgatott. Hallgatott nyugodtan, a legkisebb felindulás nélkül. Tiszta szem, mel nézett az öreg papra és csak szájánaszegletében látszott az erőszakos, elszánt dacos akaratnak a vonása.

Az öreg Zsadányi Miklós, a tardosi címzetes püspök, meglepetve nézett az unokahugára. Azt hitte, hogy a leány sirni fog, hogy kétségbeesve könyörög bocsánatért és ime, ez itt áll előtte felemelt homlokkal, szemérmetlen bátorsággal. Mintha az a régi, az az ártatlan gyerekleány lenne, az ő elhalt fivérének egyetlen gyermeke, akit annyi szeretettel becézgetett. És a leány csak állt vakmerően, tiszta tekintettel, úgy, hogy majdnem ő jött zavarba. Megszólalt hát:

— Most hallottam csak, egy teljes esztendő eltelté után, arról, hogy te bűnbe estél. Hogy tehetted ezt elvetemedett leány?

A leány még mindig hallgatott. Az öreg pap erősebb hangon beszélt:

A számos érdekkörök mozgolódásaiból még egy sajnos jelenség szűrődik le tanulságképpen a felsőbb körökre és pedig az, hogy éppen azon csoportok emelik fel kérdő, sőt követelő szavukat, amelyek köztudomása szerint a *Máv. legjobb javadalmazdu alkalmazottait* foglalják magukban.

És csodálatos, hogy az az elem, mely a fizetés-rendezés alkalmával nem kapta meg a helyzetének javításához okvetlenül megkívánt segítséget, amely ma sincsen a munkájáért megfelelően dotálva, — az halgat, békésen tűr, szerényen félrevonul és nem óhajt részt venni a szemesek erőszakos mozgolódásaiban.

A sok memorandum között mégis egy volt eddig, amely valóban szemérmetlen módon követeli a jogokat s olyan recipét ír elő a türelmes miniszternek, hogy nem tudjuk, min csodálkozunk inkább: a vakmerőségen-e vagy a naivságon, amely ezeket a féktelen kívánságokat memorandum alakjában önteni elég merész vagy tulkorlátolt felfogású volt.

A munkások memorandumát értjük. Ki kell mondanunk őszintén, hogy ha az abban lefektetett és egyoldalú érvekkel támogatott kérelmek mind teljesedésbe mennének, a vasuti munkás olyan rózsás helyzetbe jutna s annyi jog és kiváltság biztossíttatnék neki, amilyen — a társadalmi állás óriási különbségét véve figyelembe — ma még a hivatalnokai karnak sem jutott osztályrészül.

Nem kételkedünk benne egy pillanatig sem, hogy a tulzott kívánságokat, amelyeknek kielégítésére nagymérvű anyagi áldozatokra is volna szükség, a miniszter kellő színvonalra fogja leszállítani és egész határozottan értésére fogja adni a memorandumkészítő szocialista frakciónak, amely — hála Istennek — nem a vasuti munkások zöme, hogy — hátrább az agarakkal!

Sok hozzáfűzni valónk ehhez a jellegzetes köpködéshez nincs. Ki törődik a Haladás irigységével, gonoszságával és butaságával.

De jellemző ez a cikk. Azt bizonyítja, hogy mit várhatnak az altisztek, szolgák és munkások attól a szövetségtől, amelyben az ilyen emberek gyámkodnak a többi vasutas fölött.

Köszönjük, Haladás, hogy erre megtanítottál!

SZEMLE.

BELFÖLD.

Nyugdíjazás az Államvasutaknál. A kereskedelemügyi miniszter Kovács Lajos bpest-jobbparti tüzletvezető nyugdíjazási kérvényének helyt adott és állásától, szolgáltatainak teljes elismerése mellett, felmentette.

Horvát vasutaslap. Régi vágya, régi terve valósul meg a horvátajku vasutastestvéreinknek: legközelebb megindul a horvát nyelvű vasutas-lap. Zágrábi kartársaink és munkástársaink buzgóságának és elvszilárd-ságának a bizonyítéka lett ez a horvát nyelvű vasutas-lap, amely — szoros fegyverbarátságban a Magyar Vasutassal — a modern, becsületes és céltudatos alapon álló szervezkedés ígét fogja hirdetni és szókimondó, őszinte harcosa lesz az egyetemes vasutas-érdekeknek.

Szívből üdvözljük horvátajku testvéreinket az elért sikerhez és horvát testvérilapunknak a harc és a győzelem útját kívánjuk.

Horvát munkások a magyar nyelvért. Megjelenik Zágrábban egy horvát nyelvű szociáldemokrata lap, a *Slobodna Riec*. Bátor, harcias lap, amely mérhetetlen hatósági üldözés tárgya. Ez a lap utolsó számában a zágrábi vasutas-gyűléssel is foglalkozik és erélyes, határozott hangon követeli a zágrábi magyar vasutasok számára azt a jogot, hogy ügyeiket nyilvánosan magyar nyelven beszélhessék meg. Persze ezzel magára zudította az ügyesség haragját, amely ezt a cikket öt helyen konfiskálta.

De nem ez a fontos és tanulságos, hanem az, hogy a magyargyűlölő, vadindulatu Horvátországban akadnak horvátok, akik magyar emberek jogáért, a magyar nyelv jogáért szállnak síkra. Ugy-e, igen tisztelt magyar sovéniszták, az remek dolog, szűz dolog? De nem ez önök horvát testvérei, a horvát Turtsányik és Breuerék tették ezt, hanem — Isten bocsássa meg a bűnünket — a horvát «nemzetközies».

Akinek józan az esze, az tanuljon!...

KÜLFÖLD.

Munkanélküliek támogatása Angliában. A most benyújtott törvényjavaslat a munkanélküliek támogatására és segélyezésére két új testület, nevezetesen a középponti és helyi bizottságok felállítását célozza; a helyi bizottságok a középponti bizottságnak vannak alárendelve. A törvényjavaslat első-része Londonra vonatkozik és minden köz-igazgatási kerületben egy-egy helyi bizottság szervezését írja elő, mely az illető kerület meghatározott hivatalnokaiából áll, a középponti bizottság pedig a londoni grófság egész területére kiterjedő hatáskörrel bír, tagjai a helyi bizottságok képviselőiből s a londoni grófság tagjaiból állnak; jogában áll azonban a középponti bizottságnak tagja 1/4 részéig magát rendkívüli tagokkal kiegészíteni. A helyi bizottságok feladata kerületük munkapiacát állandóan figyelemmel kísérni s ez által a helyi bizottsághoz forduló munkanélküliek muakakeresletének birálatába bocsátkozni. Amennyiben megállapítható, hogy a munkát kereső komolyan törekszik a munkaközvetítésre és az adott esetben lehetséges a szegényügyi törvény rendelkezései helyett ezen törvény határozmányait alkalmazni, a helyi bizottság feladata a munkakeresőnek magánosoknál munkát szerezni. Amennyiben azonban a munkaszerzést a középponti bizottság inkább tudja teljesíteni, az oda utasítandó. A középponti bizottság albizottsága felügyel a helyi bizottságokra és azokat a munkaközvetítésben támogatja, mely célból munkaközvetítő irodák rendezendők be, az üres állásokról jegyzékek vezetendők stb. Különösen feladata a középponti bizottságnak a helyi bizottságok által hozzáutalt munkanélkülieknek munkával való ellátása, illetve más kerületbe utalása, esetleg a munkakeresőnek egyébként való foglalkoztatása. A törvényjavaslat egyúttal az ily módon közvetített munkanélküliek bérviszonyára vonatkozólag rendeli, hogy a bérek a nem tanult munkások bérátlagán valamivel alul legyenek. A bizottságok működése folytán szükséges költségek fedezésére külön alap jelöltetik meg, mely felett a középponti bizottság rendelkezik, míg az alap jövedelme az érdekelt közigazgatási kerületek aránylagos adóztatása folytán keletkezik. A középponti bizottságnak jogában áll a községi adók után pótlékok

— Mije vagy te ennek az embernek, aivel együtt élsz? A szeretője, az ágyasa!

A leány felsikoltott:

— Miklós bácsi, ezen a hangon velem nem lehet beszélni.

Az öreg pap maga is megijedt attól, amit mondott. Le akarta csitítani a leányt, aki elfehéredett arccal, villogó szemmel állott előtte és zavartan mondta:

— No, no, Margit... Kicsi Margitkám.

A leánynak hirtelen elmult a haragja és diadalmasan vetette hátra a fejét:

— Mije vagyok ennek az embernek? Vagyok a szeretője, vagyok a jó barátja, a felesége, vagyok a bálványa, az istene, a lelke... mindene. És ő nekem a szeretőm, az uram, az istenem, mindenem.

Mosolygott, az öreg ember újra zavarba jött. Mindent elfelejtett, amit mondani készült: a kenetes szavakat, a szigorú dorgálást, a vigasztaló ígéket és egyre csak azt tördelte:

— Margit... Kicsi Margitkám...

A leány szóló végre erős reszketés nélküli hangon:

— Minek jött ide Miklós bácsi?

Örömmel kapott a kérdésen az öreg ember és sietve válaszolt:

— Azért jöttem, hogy megmentselek, hogy elvigyelek innen. Titkolták eddig előlem amit cselekedtél, mert attól féltek, hogy meghalok, ha megtudom. Majdnem belehaltam. De most itt vagyok és elviszlek.

— Nem visz el, válaszolt a leány. És hogy látta az öreg arcán a csüggedést, a fájdalmat, meleg hangon szólt:

— Üljön le Miklós bácsi. Majd elmondom, hogy hogyan kerültem én ide — azután vesseu rám követ. Azt tudja, hogy járt hozzánk régen Balázs Sándor. Az anyám szívesen látta, mert ő még mindig szép asszony és mert neki udvarolt Sándor. Engem elrejtett, elűzött. Évek óta, amióta nagy leány kezdtem lenni, barátságos szót alig szólt hozzám. Szinte üldözött. Magam voltam mindig. És gondolkodtam és tanultam és készültem arra, hogy majd valamikor, ha szükség lesz rá, magam keresem meg a kenyeremet. Így tanultam meg festeni is és megélek ebből is mindig, mindenütt.

Valahogyan, véletlenül felfedezett Sándor engemet, az elrejtett, a mellőzött, a kizárt leányt. És az anyám akármilyen szép volt is, engem szebbnek talált. És egy napon azt kérdezte, akarok-e a felesége lenni és én azt mondtam, hogy igen. És amikor megmondtuk ezt az anyámnak, ő elsáppadt és mikor Sándor még egyszer kérte a kezemet, az ajtóra mutatott és kiutasította őt. Én azt mondtam, hogy vele megyek. És amikor két három hét múlva is minden könyörgésemre hajthatatlan maradt az anyám, eljöttem Sándorhoz. És vagyok a szeretője, ha a felesége nem lehettem.

Az öreg pap hallgatott egy darabig. Azután így szólt:

— Beszéltem anyáddal. Ő mondta, hogy nyomorban vagytok.

— Nem igaz, nem vagyunk nyomorban. Sándor beteg volt ugyan három hónapig, de hiszen én magam is képes volnék annyit keresni, hogy elég legyen kettőnknek. De erre nem volt szükség. Sándor neves író és a szerkesztője, a kiadója annyi pénzt küldenek neki, amennyire szüksége van.

— Az anyád megbocsátott neked. Azt mondta, hogy hajlandó férjhez adni téged.

A leány hallgatott. Köny szökött a szemébe. Az öreg pap folytatta örömmel, vakon:

— Az anyád azt mondta, hogy Pál Géza elvenne így is...

A leánynak, mintha nagy ütés érte volna, eltorzult az arca.

— És Pál Gézához adna férjhez? És Pál Géza venne el? Akit kétszer láttam életemben. Akinek csak a pénzem kell? Engem, aki az ő fogalmaik szerint becstelen és céda vagyok. Óh ez a gazember méltó az anyámhoz.

Az öreg pap ijedten riadt fel:

— Tiszteld apádat és anyádat...

A leány keserű dühvel mondta:

— Nem! Nem tisztelem! Ez a hitvány hazugság: tiszteld apádat és anyádat, engem nem ver békóba. A vérség köteléke semmi, ha a lelkek nem kapcsolódnak össze. Miért tiszteljem én azt az asszonyt, aki üldözött, gyötrött egész életemben, mert féltékeny volt rám?

(Vége következik).

beszedni. E mellett az alap jövedelmét képezik még az önkéntes adományok. A központi és helyi bizottságok a local government alá tartoznak, melynek feladata az is, hogy Angliában a londonihoz hasonló bizottságokat létesítsen. Ily bizottságok alakítása községi határozat alapján történik; azonban az egyes grófságokban már fennálló és hasonló célú munkásségélyző szervezetek az új hivatalos szervezetbe átvehetők. A local government feladata egyébként a további végrehajtási rendelkezéseket megtenni. Skócia és Írország nem esik a törvény hatálya alá.

Vasutas-sztrájk Délamerikába. Uruguay délamerikai köztársaságban általános vasuti sztrájk tört ki. Ennek az államnak vasuti hálózata nem jelentékeny, mindössze 1947 kilométer. De azért nagy súlylyal bír az ország gazdasági életén a vasutasok általános sztrájkja. Az általános sztrájk következtében a központi vasutegész hálózatán megakadt a forgalom. A kárt a kikötőben és a kőbányákban 20.000 font sterlingre (fél millió koronára) becsülik. — Ez egy nap kára.

A lóverseny.

Az uralkodó osztály a maga hatalmának biztosítására már kimondotta egyszer, hogy a nép követeléseinek, öntudatra ébredésének legjobb ellenszere, ha kenyeret és játékot adunk neki. Csak egy falat kenyeret, amellyel éhségét, ezt a teremtető- és romboló érzést, csillapítja és játékot, hogy figyelmét a maga éhségének igazi okairól elterelje.

A társadalom uralkodó osztályai jól tudják, hogy uralmuk alapja az, hogy a munkálkodó, véres verejtékkel dolgozó ember munkájának értékéből a legtöbbet elrabolja. Ha nem rabolhatná el, akkor nem tudná anyagi erejével a társadalomban uralomra szert tenni. A kizsákmányoló osztályok azonban a vallás hazug meséivel akarják bebizonyítani, hogy a világ ilyen volt és ilyen marad, tehát nekik a munkás bőrénél lenyuzására joguk van.

Most már látja az uralkodó osztály, hogy a mesék nem fognak és azt állítja, hogy a szerencse, a véletlen az mindenkit vagyonhoz juttathat. Ezt használják fel a szegény, tudatlan emberek félrevezetésére és ennek szolgálatában állanak a szerencsejátékok, ezek között legelső helyen a lóverseny.

Munkásnyuzó grófok, léhűtő arisztokraták, a munkások véréből meggazdagodott gyárosok, akik pénzsomjukban nem elégednek meg azzal, hogy munkásaikat már akkor is megkárosítják, midőn a munkájukért járó összegnek csak egy csekély részét adják át és a többit megtartják maguknak, hanem kerülő uton is kivetették hálójukat, hogy a szegény emberektől még egy, a megtagadott utolsó garasokat is megszerezzék telhetetlen pénzes zsákjaik részére.

Ezt a célt szolgálja az urak által ügött lóverseny házárdjáték is. S nekik meg van még az a nagy előnyük is, a házárdjátékosok fölött, hogy őket nem is meri senki megátolni veszedelmes üzelmükben, mert védi őket a rang, a hét- és kilencágú korona, vagy pedig az arany, melylyel ragyogóvá teszi az életküzdelem hömpölygő áradatából fölbukkant nevüket.

Míg a szegény házárdjátékost, aki a legjobb esetben is csak koronákkal rövidítheti meg embertársait, a társadalom üldözi és megveti, addig a versenystálló-tulajdonoso-

kat úgy ünneplik, mint a hazai közgazdaság fellendítőit, akik nagy áldozatok árán csak azért folytatják a lóverseny nemes sportját, hogy fejlesszék a hazai lótenyésztést.

Mi munkások, akik nem nézzük az egyes jelenségeket a sovén hazafiság háromszintű szemüvegén keresztül, mi jól és tisztán látjuk, hogy mi a lóversenyeknek igazi és leplezett célja. Nem más, minthogy azt, amit a kicsiben dolgozó házárdjátékos bujkálva elkövet, a gazdag, vagy a könnyű meggazdagodásra áhitozó urak dicsőségteljes glóriával övezetten tehessék. Ha csakugyan szenvedélyből üznék e sportot, akkor nem volna végtelen sora a turfbotrányoknak, melyek pedig elég sűrű sorrendben követik egymást.

De az urak közgazdasági gazdálkodása is csak addig fog tartani, míg a munkásság föl nem világosodik s meg nem érti, hogy kötelessége védekeznie az ilyen fogások ellen, amit ha megtesz, rögtön alább fog hagyni a hét- és kilencágú koronás urak sportszennvedélye és ez lesz a legjobb bizonyíték amellett, hogy a lóverseny csakugyan kizsákmányoló eszköze a kapitalizmusnak.

A konzumról.

Mult heti cikkünk végén azt az ígéretet tettük, hogy foglalkozni kívánunk a szövetkezeti alkalmazottak érdekeivel, a visszatérítési alapra való átmenetellel és még több olyan dologgal, ami a fogyasztási szövetkezetnek és így a tagoknak is rendkívül fontos érdeke.

Ambár pedig épp a jelen időszakban a munkásságot igen közelről érdeklő egyéb eseményekben is gazdag időket élünk, a fogyasztási szövetkezet ügyeit sem akarjuk lapunk keretéből kiszorítani, mert azt véljük, hogy a könnyebb megélhetésünket biztosító emez intézményért való küzdelemünk rangban teljesen egyenlő fontossága a polgári jogokért és a bérvviszonyok rendezéseért való küzdelemmel.

Ami a szövetkezeti alkalmazottak helyzetét illeti, e részben a rekonstruált igazgatóság még vajmi keveset tehetett. Annyit igenis megtett, hogy ott, ahol eledig is méltányos elbánásról volt szó, elment a legszélső határig. A nyári szabadságok megadásával nem fukarkodott. Ha valamelyik alkalmazott önhibáján kívül anyagi zavarok közé jutott és segínyt vagy kisebb kamat nélküli előleget kért, a körülmények kellő mérlegelésével sohasem zárkózott el a kérelem teljesítése elől. Az előléptetéseket, melyekre nézve a költségvetést még a régi igazgatóság állapította meg, minden ellenvetés nélkül fogadtatott és csak egy vagy két olyan alkalmazottól vonta meg, aki arra időközben igazán érdemtelenné bizonyult.

Biztos értesülésünk van azonban róla, hogy az új igazgatóság még ennél is sokkal többet akar tenni.

Szabályozni akarja az előléptetést és természetesen kívánja tenni az alkalmazottak munkaidejét, természetesen anélkül, hogy az e részben szükséges intézkedés személyzet-szaporítással járjon, vagy hogy a szövetkezet pénzügyi helyzetét, esetleg pedig a tagok érdekeit érintse. Szó van arról is, hogy az alkalmazottak segélyalapja növeltesse, még pedig oly módon, hogy a szállítóknak kifizetett összegekből bizonyos minimális rész, mondjuk egy fél, vagy akár csak egy negyed százalék visszatartassék. Ehhez azonban a szállítók előzetes hozzájárulása szükséges és azt hisszük, hogy, mint a külföldön számtalan helyen, nálunk is szívesen bele fognak egyezni.

A szövetkezeti alkalmazottak semmiféle utazási kedvezményben nem részesülnek. Még a szövetkezet érdekében tett hivatalos utazásaik alkalmával sem. Ebben a részben a magyar kir. államvasutak igazgatása megtehető mostoha elbánásban részesítette a szövetkezetet, mert többszöri kérvényezése eredménytelen maradt. És ez igen csodálatos dolog. Hiszen más tekintetben, például a kedvezményes szállítás megadásában, a hivatalból való levonás engedélyezésében, és ingyenes helyiségek átengedésében páratlan nagylelkűséget tanúsított a szövetkezettel szemben! Azt mondják egyébiránt, hogy eme megmagyarázhatatlan eljárásnak szintén dr. Kiss János az oka. Ő ugyanis mint szövetkezeti elnök állásával összeférhetlennek találta az ily tárgyú kérvények pártfogolását és támogatását annál az igazgatási ágnál, ahol ő mint helyettesigazgató működött. Ami bizony igen furcsa felfogás. A szövetkezet új igazgatósága azonban nem hajlandó ezt az ügyet elejteni. Nézete, az, hogy a szövetkezeti alkalmazottak a magyar kir. államvasuti alkalmazottak érdekében működve egyszersmind a vasut érdekeit is szolgálják, tehát méltók arra, hogy amugy is igen ritka esetben előforduló magánutazásaik alkalmával a más alkalmazottaknak nyújtott kedvezményekben részesedjenek. Csak a kellő alkalmat várják, hogy e részben újabb lépéseket tegyenek és mi hisszük, hogy ez újabb kezdeményezésnek meg is lesz a kellő sikere. Ami, amellet, hogy az alkalmazottaknak előnyére válik, kedvezően fogná érinteni a szövetkezet pénzügyi részét is, mert megkaritálnának a hivatalból szükséges utazások tekintélyes összeget kitevő költségei.

A szövetkezeti alkalmazottak tehát nem panaszkodhatnak, hogy az igazgatóság nem akar róluk gondoskodni. Természetesen a vezetőség méltán elvárhatja, hogy viszont az alkalmazottak is a leghathatósabb tevékenységet fejtsek ki a szövetkezet ügyvitelére körül és a tagok érdekében.

Sok szó esett arról, hogy az ugynevezett visszatérítési alap még ma sem létesült (az új igazgatóság működésének negyedik (!) hónapjában). Ez a négy hónap nem valami tulságos nagy idő, mindazonáltal e részben is tartozunk tagtársainknak egy kis felvilágosítással.

A visszatérítési alap elejtve nincs, bármit sugdossanak az új rend ellenségei. Ande létesíteni a mai napig nem lehetett. Nem pedig azért, mert egyrészt a módosított alapszabályok a kereskedelmi és váltótörvénytől még szentesítve nincsenek, másrészt pedig és különösen abból az okból, mert egyebekkel együtt a közgyűlési határozatnak ez a pontja is meg van támadva.

Erdős Gyulának hívják azt a fiatal urat, aki már a közgyűlésen kijelentette, hogy neki a munkások által benyújtott határozati javaslat nem tetszik, aminthogy egyáltalán nincsenek inyére maguk a munkások sem. Mikor pedig a szavazás eredményéből azt látta, hogy nemcsak a javaslat lón elfogadva, de egy egész sereg munkás igazgatónak lett megválasztva, akkor dühében valószínűleg vért köpött. S úgy tudjuk, hogy nem egyedül ő maga volt dühös. A megtörtént azonban változtatni nem lehetett. De lehetett kellemetlenkedni. És kellemetlenkedtek olyaténképp, hogy a munkásoknak, valamint a nyugdíjazott Margulit Kálmánnak a megválasztása és az elfogadott határozati javaslatok érvényessége ellen a kereskedelmi- és váltótörvénytől órással éltek. A kereset benyújtója Erdős Gyula. Hogy kik állnak a háta mögött, nem tudjuk. De ezt a nevet jó lesz emlékeztetőben tartani azoknak, akik a szövetkezet tagjai közül befolyással bírnak a „Pumpia” ügyeire. Erdős urfi ugyanis *fizetett hivatalnok* a „Pumpia”-nak és már az csak még sem járja, hogy a vasutasok egy másik intézményének kebeléből ilyen gyalázatos orvítamadást intézzon a testvérintézmény ellen valaki, pláne egy fizetett alkalmazott! Reméljük azonban, hogy Erdős

urammal a „Pumpia“ jövő évi közgyűlése érdeme szerint fog elbánni és az urfit egyszerűen kilóditja.

Hát ezek a körülmények gátolták a vissztérítési alap eddigi létesítését. Azonban az új igazgatók alaposan tanulmányozzák az új rendszert és bizonyosra vehető, hogy január hó 1-sejével, minden akadály nélkül életbe is lesz az léptethető. Mert az Erdős urfi által indított pert is csak mi, munkások nyerhetjük meg, lévén az igazság ez esetben is a mi részünkön. Csupán arra vagyunk kíváncsiak, ki fizeti meg ez esetben a több száz koronára rugó perköltséget? Talán Erdős urfi? Kételkedünk benne!

„A szeszes italok“ előnyös tulajdonságairól.

Irta: dr. Büchler Lipót.

III.

Az élet fentartására szükséges folyamatok megindítása és elvégzése a szervek rendeltetése. Így bizonyos szerv vagy szervcsoport a légzési és vérkeringési (tüdő, szív), mások a táplálkozási (gyomor és bél), a többiek a más irányú és célú műveleteket eszközlik. Az életfolyamatokhoz szükséges erők természetesen azon anyagokból keletkeznek ugyan, amelyeket a külvilág, a természet szolgáltat; csak hogy úgy, ahogyan vannak természetes mivoltukban, e célra alkalmasak nem volnának. A szervek feladata éppen ezeket feldolgozni, felbontani, vegyi átalakulásoknak kitenni, a szükségeset kivonni, a fölösleget, egy éppen ártalmast a testből ismét kiküszöbölteni. Látható tehát, hogy a szervezet egy valóságos műhely, amelyben különböző ténykedések végeztenek; ezen munkálkodás összeségének eredménye éppen az élet.

Ez alkalommal vegyük szemügyre, milyen kellékekkel kell bírnia azon anyagoknak, amelyeket a táplálkozásra sikeresen felhasználhatunk. Ennek megítélésére legcélszerűbb megfigyelni azon állapotot, amikor a szervezet nem táplálkozik — a koplalást — ekkor a szervezet saját alkotó részeit használja fel — önmagát emészt — hogy a szükséges életerőket létrehozza, meleg, izommozgás és valamennyi életmegnyilvánulás zavartalanul folyik le mindaddig, míg csak a szervezet önmagát fel nem emésztette. Ebből természetesen azon következtetés vonható le, hogy csak azon anyagok tekinthetők tápanyagoknak, amelyek ugyanazon életerőket hozzák létre, mint a test saját alkotórészeiből produkál, nevezetesen olyaténképpen, hogy a test részei nemcsak hogy fel nem használódnak, hanem az elkopott helyrehozhatók és bizonyos fölösleget szükség idejére is létesítenek. Ez a helyes gazdálkodás, úgy mint mindenütt — a test háztartásában is — nemcsak a meglevőt megtartani, de lehetőleg gyarapítani is. A természet adta tápanyagok (hus, zsir, szénhidratok) ilyen tulajdonsággal fel vannak ruházva. Azoknál, amelyek a rendszer életerőket eltérő folyamatokat idéznek elő, alább még bőven lesz szó.

Mint mindenben, úgy a táplálkozás szükségességét is a lélek, az agy indítja meg, támadván a központban az éhségi érzet, mely csakis a táplálkozás után szűnik meg. Az éhségi érzést majdnem mindennapi tapasztalat szerint a szeszes italok is megszüntetik. Számtalanszor halljuk mondani: az éhségtől majdnem elaléltam, szerencsém,

hogy pálinkám volt, ittam és az éhség megszűnt. Ebből látszólag feltétlenül azt kell következtetni, hogy a szeszesital tápláló. Ismét egy kiváló tulajdonság. Ezen látszólagos, ismét csak ámitáson alapuló előnyét majd igazi értékére leszállítjuk később; előbb még néhány, ezen tulajdonságnak köszönhető, igen elterjedt, veszedelmes szokást akarok felemlíteni. Általánosan azt hiszik, hogy az anya, vagy a szoptatós-dajka csak akkor rendelkezik bőséges és jó tejjel, ha szeszes italokat, nevezetesen sok söröt iszik; ámde kiváló orvosok, buvárok, minden kétséget kizárólag, számos, feltétlenül megbízható kísérletek alapján bebizonyították, hogy az anya vagy dajka által ivott szeszes italokban levő alkohol (mérge) egy része átmegy az anyatejbe s így már a csecsemő alkoholt iszik — nagy veszedelmére! — Dr. Saltmann tanár Berlinben, aki a most élő gyermekorvosok egyik legkimagaslóbb alakja, a leghatározottabban bebizonyította, hogy a csecsemőkor azon borzalmasan veszedelmes, sokszor halállal végződő betegsége a ránggörcsök (köznyelven frász alatt ismeretes) az esetek tulnyomó többségében olyan csecsemőket támadnak meg, akiket olyan dajkák táplálnak, akik szeszes italokkal élnek. Minthogy azonkívül a tej minősége is megváltozik, az ilyen csecsemők sokféle bélhurutban szenvednek és fejlődésük csak lassan és nehezen haladhat előre.

A munkásosztályhoz tartozó anyák — feltétlenül tudatlanságból, hogy háboríthatatlanul végezhesék munkájukat — a csecsemőnek pálinkába áztatott kenyeret vagy vászon-darabokból, szintén pálinkával átvívott, készített gomolyagot nyomnak a szájába. A szerencsétlen teremtés szopja, beleheli; nyugodt lesz, el van bódítva, néha örök időre. Súlyos bűn terheli az anyát.

Az általános választói jogért.

Mintegy százötven város és község képviselői és küldöttei gyűltek össze vasárnap, e hó 13-án Budapesten, hogy az általános választói jog érdekében tartandó országos népgyűlésen résztvegyenek. A vidéki küldöttek vasárnap délelőtti országos értekezletet tartottak, hogy a teendő lépéseket megbeszéljék. Ez az értekezlet, amelyen a vidék küldöttein kívül a budapesti szervezett szakmák bizalmiférfiai is résztvettek, kimondta, hogy oda kell hatni, hogy a politikai pártok külön is állást foglaljanak és a parlamentben megszavazzák az általános választói jogot. Kényszeríteni kell az egyes képviselőket nyilatkozatra, hogy a választási jogot megszavazzák-e, igen vagy nem? Ami erősségünk az eddigi küzdelemben az volt, hogy haladtunk a magunk útján, nem törődve a népszerűséggel a jóhiszemű hazafiak előtt sem, nem törődve a rágalmakkal, hogy kormányzósoldosoknak, hazátlan bitangoknak neveznek. Ha a koalíciónak most sikerül valami csekély választási reformot megvalósítani, akkor e kérdés hosszú évekre lekerül a napirendről. El kell tehát mennünk minden gyűlésükre s ott a képviselőket nyilatkozatra kényszerítenünk, mert különben megakadályozzuk a gyűlést. A választási jog tárgyalása nélkül nem lesz gyűlés Magyarországon. Jövő hó 15-én nyújtják be a parlamentben az általános választási jogról szóló törvényjavaslatot s akkor kell kicsucsosodni mozgalmunknak. Rendkívüli országos pártgyűlést hívunk egybe s lehet, hogy itt komolyan lesz szó az általános sztrájkokról is. Addig ezt a kérdést országsszerte meg kell vitatni. Az általános választási jo-

got most elérhetjük s ez elegendő ok arra, hogy a küzdelemben minden erőnket megfeszítsük.

A délelőtti értekezletet délután nagy tüntető körmenet követte, amelyben az ország minden részéből érkezett küldöttségek résztvettek. Összesen 152 város és község képviseltette magát. A közelebb fekvő községekből 50—100 tagú küldöttség jött. A gyülekezés a Bazilika körüli utcákban volt délután két órakor. Fél három órakor a tömeg előzölte már az összes szomszédos utcákat s a Váci-körúton alig lehetett fentartani a forgalmat. Ez uton érkeztek meg a Budapesttel szomszédos városok monstre-küldöttségei.

Három órakor, midőn az óriási menet elindult ötven hatvanezer főnyi tömeg volt együtt. A menet élén haladtak a vidéki küldöttségek. Ujpestről 1500 ember jött, Erzsébetfalváról 1000, Budafokról 400, Soroksárról 300, Kispestről 500, Vácról 80, Ercsirtől 50, több más községből szintén 40—50, az ország távolabbi részeiből 1—2. A vidéki küldöttek után 58 budapesti szervezet munkásai következtek. Midőn a menet az Andrássy-utra befordult, be kellett ott szüntetni minden forgalmat, sőt az omnibuszok is csak a Szerencsen-utcán közlekedhettek, mert a tömeg az egész utvonalat elfoglalta.

Fél öt órakor ért a menet a Tattersallba, azonban az óriási tömegnek — amely az uton folyton növekedett — alig negyed része fért el a Tattersall óriási csarnokában; a többiek künn rekedtek. A szervezett munkás-ság felfogását híven tükrözteti vissza az előadónak, Bokányi Dezsőnek referátuma, amelyben a következőket fejtette ki:

Politikai jogokért döngtük a parlament kapuit s megjelent gróf Apponyi Albert, a politikai Fregoli és eszkamotör, hogy átváltozó művészetét ragyogtassa. Azt állítják, hogy a választási jog érdekében rendezett gyűléseink Kristóffyval összekötésben vannak. Önök a tanui, hogy ez a mi harcunk nem Kristóffy óta, hanem egy évtizede óta datálódna. Béccsel való paktálással vádoltak bennünket azon gyűlés miatt, amelynek mind a három szónokát elítélte a kormány. Mi már akkor harcban álltunk, mikor még nem volt itt Kristóffy, hanem Apponyi volt az uralmon a házelnöki széken. Kossuth Ferenc (Viharos abcugolás és zajos fütyök) megírta márciusban, hogy a katonai követelések kikapcsolásával kellene a kormányt átvenni, tehát azt mondta, amit mi mondunk. Azokat a kurucokat, akik már többször hirdették a kikapcsolást, melyik bécsi kassza fizette? Minket nem érdekel, hogy ez a csira-társaság eltagadja-e, hogy a választási jog mellett állást foglalt. A függetlenségi párt Szózatában a néphez az általános titkos választási jogot határozta el s Rajk Aladárnak kellett a pártnak szemrehányást tennie, hogy a határozathozatal elől bujdosik. Megígérte Bánffy is, akarja a néppárt is, de mikor komolyan fel van vetve a kérdés, csodálatosképpen nem akarja senki. Már a királyhoz benyújtott feliratban is minden kérdésnél ott van egy hátsó ajtó, amelyen kötelezettségük alól kibujhassanak. A feliratban a magyar vezényszó követelése még egészen hátul van s ma már egyébről sincs szó, mint erről. Népjogokról azért nem beszélnek, mert a koalíció élén a népet csontig nyúzók grófok, nagybirtokosok állanak. Hát akarhatják ezek a nép javát? Ne komédiázzanak azok az urak. Az a határozat, amit most hoztak, megmutatja nekünk, hogy a koalícióban nem bízhatunk se most, se akkor, ha uralomra jut. Mesebeszéd az, hogy magyar kommandó alatt szívesebben harcolunk a latifundiumokért. Harcba nem megyünk semmiféle más célért, mint a népszabadságért. Oroszországban oroszul vezénylik az orosz katonaságot az orosz nép ellen s azért a magyar vezényszóért ha obstruálunk, csak akkor obstruálunk, ha már a nép jogai ki vannak küzdve. Csak az a politikai szükségesség, amiért mi küzdünk. Akárki hozza az általános választási jogot, ott leszünk

mellette; akárki lesz ellene, szétzuzza a nép ereje! (Viharos éljenzés és taps)

Azután elfogadta az óriási gyűlés — következő határozati javaslatot:

Budapest népének 1905 augusztus 13-án az ország népének 100 községből és városból egybegyűlt képviselői részvételével megtartott népgyűlése; a koalíció augusztus 10-iki, az általános választási jogra vonatkozó határozatából megállapítja, hogy

a szövetezett ellenék az általános választási jogot nemcsak, hogy nem akarja megvalósítani, hanem egyenesen megakarja gátolni.

Megállapítja továbbá, hogy ennek a határozatnak az indokolása hazug, mert az általános titkos választási jog megvalósulásának nem lehet akadálya sem az, hogy ki terjeszti be javaslat gyanánt, sem az, hogy a koalíció mint ilyen nem kötelezte magát rá, mert a koalíció összes pártjai ezt igenis megtették s más pártbeli képviselőkkel, kik szintén kötelezettséget vállaltak érte a nép előtt, e követelésnek nagy többsége van a parlamentben.

Az említett jezsuita szellemű határozat célja az, hogy az egyes pártok számára fönn-tartja azt a látszatot, a nép félrevezetésének azt a lehetőségét, mintha mégis komolyan óhajtanák az általános titkos választási jog megvalósulását — ugyanakkor azonban annak létrejöttét mégis megakadályozhassák.

Megállapítja a népgyűlés, hogy ez a politika a népcsalás politikája. S kimondja, hogy ennek teljes erejéből ellene szegül.

A vezérő-bizottság az egyes pártokra hátrította a végső döntést e kérdésben; a népgyűlés elvárja, hogy e pártok a legrövidebb idő alatt nyilatkozzanak fognak, vajjon törvényt emelik-e az általános titkos választói jogot. Elvárja a kormánytól, hogy a képviselőház első ülésén beterjeszti az erre vonatkozó törvényjavaslatot, amennyiben pedig ez nem történnék meg, elvárja, hogy az általános titkos választói jogot becsületesen akaró képviselők teszik ezt meg.

Kimondja a népgyűlés, hogy politikai irányzatokra való tekintet nélkül, a nép elleniségének tekint minden politikai pártot, mely az általános titkos választói jog megvalósulásának bármi módon ellent áll. S kijelenti, hogy szervezetségének, lelkesültségének teljes erejével elleneszegetül a mai válság minden olyan megoldásának, mely az általános titkos választói jogot azonnal meg nem valósítja, meg fog akadályozni, mindenek kockára tévésével és bármely új kormányzatot, amely a nép e legelemibb jogát törvénybe nem iktatja.

Kijelenti és a végső következményekre való elszántsággal adja tudtára az országos gyűlés az illető pártoknak, hogy amely kormány az általános titkos választói jog nélkül akar kormányozni, az legyen készen arra, hogy csak feltűzött szuronyokkal s felsorakoztatott katonasággal kormányozhat szemben az ország népével, mely e rémuralom ellenében is kitárt mellel fog tovább harcolni, míg meg nem valósult az általános titkos választói jog.

A M Á V. I g a z g a t ó s á g figyelmébe.

— A zágrábi csendélethez. —

A folyó hóban kétszer egymásután felosztott vasutas-gyűlés egybehívói utánna jártak, hogy kikutassák azon okokat, melyek a rendőrséget arra birták, hogy a békés összejövetelt erőszakosan feloszlassák.

Tették ezt annál is inkább, mert a múlt év folyamán számos vasutas-gyűlés volt Zágrábban, anélkül, hogy a rendőrség közel is jött volna és így azon gyanút merítették az utolsó esetből, hogy a rendőrséget vagy az üzletvezetőség, vagy a műhelyfőnökség kérte fel az erőszakos lépésre. Ezen gyanúkat megerősítette az első felosztás után Farkas és Bukseg munkástárs megjelenése

a rendőrségen, nyilvános gyűlés engedélyezését kérve.

Ezen alkalommal a rendőrfőhelyettes szinte mentegetőzve mondta, hogy ők eddig mily nagyon liberálisak voltak a 2. § szerinti gyűlésekkel szemben, vagyis sohasem avatkoztak be. De arról, hogy miért csak eddig és miért nem most is ily liberálisak, nem akart nyilatkozni.

Erre a kérdésre megfelelt egy rendőrségi hivatalnok jóakarónk a napokban. Bizalmasan bevallotta, hogy a *műhelyfőnökség személyesen volt fenn, rendőrségi beavatkozást kérve*, ami csak hosszas rábeszélés után sikerült. Megjegyzendő, hogy *Biringer* felügyelő műhelyfőnök nem lévén idehaza, a fentjárt személy nem lehetett más, mint helyettese, *Heim* IV. oszt főnök.

Amidőn nem tudjuk eléggé kárhozlatni Heim ezen eljárását a munkásság ellen, egyuttal sajnálatunkat fejezzük ki, hogy ilyen cselekedettel lerombolja azon tiszteletet, amelylyel a műhelymunkások az ő személye iránt eddig viseltettek. Eljárása még azzal sem menthető, hogy esetleg felsőbb utasításnak engedelmeskedett, mert a munkásságot polgár jogainak gyakorlásában sem felső, sem alsó utasításra korlátozni nem szabad. Különösen most nem, midőn a levegő gyúlékony anyagokkal van telítve és csak egy szikra kell, hogy minden lángba boruljon. Vigyázzanak az urak, nehogy e szikra az elnyomottak lelkéből pattanjon ki.

Az igazgatóságot pedig kérjük, utasítsa a felügyeleti közegeket, hogy a jövőben tartózkodjanak az ilyen eljárástól. Annál is inkább kérünk intézkedést, hogy megfelelhessünk a kereskedelmi miniszter ur azon kérelmének, melyet a memorandumot átnyújtó bizottsághoz intézett, hogy működésünk ne terjedjen oly irányba, mely a munkaadó és munkás közötti viszony elmérgesítéséhez vezet.

Ha sérelmünk nem orvosoltatik, fogunk mi módot találni gyűlés nélkül is, hogy az elnyomott, nyomorgó vasutasok között a békés szervezkedés helyett hirdessük azon eszméket, melyek nem a szuronyok elé, hanem a joghoz, az igazsághoz és kenyérhez vezetik a vasutasok ezreit.

A horvátországi Máv. munk. és ideigl. alkalmazottak egyesült szerv. bizottsága.

Lelkesedés. Összetartás. Egyetértés.

I.

Hatalmas nagy erő
Van e három szóban,
Hasson ez ránk mindig
Jobban, behatóbban.

«Lelkesedés» nélkül
Nem ér ez az élet!
E nélkül az ember
Jót nem is remélhet.

Kell az «összetartás»
Az elnyomott népnek!
Főalkatrésze ez
A szervezkedésnek.

Hát az «egyetértés»
Fontos, nagy tényező;
E nélkül a kettő
El sem képzelhető.

II.

Fent irt három szóért
Sokan bűnhődtek már,
S ki tudja még hányra
Milyen büntetés vár.

Próbáltak elnyomni
Igaz munkásságot;
De a színigazság
Sokat arcon vágott.

Üldözzék hát tovább
A munkásnép hadát,
De ez az üldözés
Megbosszulja magát!

Min lenkit utól ér
A sors sujtó keze,
Nincs oly egyén, aki
Megmérkőzne vele.

Nincs oly hatalom, mely
Szellemet megkötné,
Igaz gondolkodást
Bilincsekbe verne.

S akadnak még ma is
Ilyen gondolkozók,
— De még hozzá — «művelt»
Osztályhoz tartozók.

III.

Ha egy király meghal,
Diszben eltemetik,
Országok, hatalmak
Sokat emlegetik.

Ha meghal egy munkás;
Hazájának rabja,
Még a nyugtáldját is
Drága pénzen kapja.

De halála után
Elporlad a király
Éppen úgy, mint akár
Bármelyik proletár.

Ha az élet után
Egyenlőkké leszünk,
Hát életben azzá
Miért nem lehetünk?

Még nem. Még nem lehet.
De közel az idő!
Lesz még minden ember
Életben «egyenlő»!!

Lelkesedjünk! Összetartsunk! Egyet- értünk!

IV.

Ezzel hatalmassá
Tesszük szervezetünk!
Mert ha ez velünk van
Nincs mitől rettegnünk!

Értsük meg az új kor
Hozzánk szóló szavát!
Ragadjunk alkalmat,
Álljunk zászlónk alá!

S akkor majd vége lesz
A gaz zsarnokságnak,
Az igazságtalan,
Vad elnyomatásnak.

S fölragyog a munkás
Millióknak napja!
Nem lesz a munkásság
Hazájának rabja!!!

Antal Ferenc.

LEVELEZÉS.

Budapest. (Gödöllői osztálymérnökség.)
A gödöllői osztálymérnökségnél kiűtött a takarékosági düh és — mint mindig — most is a munkások iszszak meg a levét. Most nyáron, mikor sok helyen nemcsak hogy egész napokat, hanem még tulidőt is csinálnak, *Isaszegen behozták a feles munkát.* Nem elég, hogy keveset fizetnek, egész télen felesbe dolgoztatnak, most, a legnagyobb munkaszezonban is koplaltatják a munkásokat. Kivétel persze ebben is van. Állandóan csak azok dolgoznak, akik *Behumi* pályafelvigyázót naponta pályakocsin cipelik. A pályafelvigyázó urnak ugyanis kötelessége lenne a vonalrészt naponként egyszer gyalog bejárni. Azonban *Behumi* ur nem azért pályafelvigyázó, hogy neki rendeleteket szabhasanak. Ő kelme bizony még egyszer sem tette meg gyalog ezt az utat. Felül a hátyára és 4 emberrel elkocsikázik minden nap egy fél napot és mikor azután a mun-

kásokat agyonhajszolta a hajtányon, hajtja őket munkába. Ez a kis hecc az államnak évenként minimum 600 koronájába kerül, majdnem annyiba, mint amennyit az ipari munkásoknak járó pótbér kitenne. Az ördög sem törődne ve'e, csak a munkásokat hagyná békében. A munkásokra, ha van ok, ha nincs, szemtelen módon árulkodik. Folyton azt hajtogatja az osztálymérnök urnak, hogy a munkások lustálkodnak, nem dolgoznak, a „naplopó” kifejezés a munkásokról pedig oly gyakran hangzik el ajkáról, mint a hívőknel az Ámen.

Különösen az ipari munkásokra haragszik. A haragjának, illetve árulkodásának az legyen a célja, hogy az osztálymérnök urat meggyőzze arról, hogy magánvállalkozónak kell a munkákat kiadni. A rossz emberek azt mondják, hogy az azért van, mert így több ajándékra van kilátás.

Ajánljuk e pályafelügyelő urat *Beiwinkler* főfelügyelő ur figyelmébe. Ezek az urak azok, kik a becsületes felügyelők nevét is diszkreditálják.

Budapest. (Betegpénztári mizériák.) A Máv. betegpénztár igazgatósága soh'se törődött sokat a tagokkal, de hogy ennyire próbára meri tenni a tagok türelmét, az már mégis hallatlan. Az *Angyal földön* lakó tagok orvosa a *József-köruton* lakik, az *ó-budaiaké* pedig a *Lipót-köruton*. A II. kerületnek volt előtt nagyon derék orvosuk a Margit-körut n, de úgy látszik, volt egy másik protekciós orvos és hogy annak helyet csináljanak, kihelyezték őtet az István-telki műhelybe. Most a II. kerületben lakó 400 tag, ha orvosra van szüksége, kénytelen az *Andrássy-utra* átjárni. És még mondja valaki, hogy a mi betegpénztárunkat nem bölcsen kormányozzák!

Nyiregyháza. (Fűtőház.) Az elmúlt hetekben egyik levél a másik után jött a nyiregyházi fűtőházi alkalmazottaktól, amelyben az ottani főnököt, *Lakatos* Gyulát a legsúlyosabb vádakkal illetik. Vádolják *Lakatos* Gyula fűtőházi főnököt azzal, miszerint ha egy alkalmazott az ő keze alatt zöld ágra akar vergődni, folyton ajándékkal kell tartani. Kinevezés kieszközlése, könnyebb szolgálatra való beosztás, jobb kereset csak bizonyos összegű *készpénz*, vagy pedig „önkéntes” ajándék útján érhető csak el. Azonkívül elvonta a fűtőknek kijáró ruhát, a bevásárlási könyvet és még egy egész csomó súlyosabbnál súlyosabb vádakkal illették. Megírták ottani munkástársaink ezenkívül, hogy a feljelentéssel már többször kopogtattak a debreceni üzletvezetőség ajtóin, de minden eredmény nélkül. A szervező-bizottság tárgyalta az ügyet és utasította a szervezet titkárát, hogy a Máv. igazgatóságánál tegyen jelentést. A főnök ezt megszagolta és az egyik koronatanut a vizsgálat megindítása előtt elbocsátotta. Az igazgatósági vizsgálat e hó 8-án kezdődött meg és tartott 10-én estig. Terhelőleg vallottak nyolcan. Voltak azonban „preperált” tanúk is. Ezek a gyászvitézek folyton irkálták a leveleket és mikor bizonyításra kerül a dolog, gyáván, vén asszony módjára még a saját aláírásukat is letagadták.

Nem tudjuk, hogy fog a vizsgálat végződni, annak idején majd meg fogunk emlékezni róla. Azonban ez alkalommal is kérjük munkástársainkat, hogy *könnyelműen* ne vádaskodásra és a vizsgálat megindul, álljanak oda a vizsgáló biztos elé és valljanak az igazságnak megfelelően.

Kaposvár. (Műhelyviszonyok.) *Porkoláb* Zsigmond műhelyfőnök ur a napokban beszélgetés közben azt mondta, hogy ő nem érti, mi az oka annak, hogy az V. osztályban miért elégedetlenek az ő emberei. Mi majd leszünk olyan bátrak és a főnök urnak elmondjuk többek közt, hogy mi bántja a munkásokat. Körülbelül egy éve annak, hogy Zágárból oda helyeztek egy híres *Weltman* Henrik névre hallgató embert és

az V. osztály vezetésével bízták meg. Az igaz, hogy *Weltman* urnak mérnöki diplomája van és épen ez az, ami fölött mi csodálkozunk. Munkások bőrét nyuzni, őket vérig kinezni és sérteni, ahhoz ért, de hogy mi után nyerte el a mérnöki oklevelet, azt igazán nem tudjuk. A tudása révén biztosan nem.

Nemrégiben egy munkástársunk egy közönséges ajtót vasalt fel csukló pántra. *Weltman* ur kanász módra ráförmedt, hogy mit csinál, hisz ha azt a pántot rászerele, akkor az nem fog kinyitni. Hiába igyekezett munkástársunk ötlet meggyőzni, hogy ő már százat is vasalt így és mind kinyitott. *Weltman* ur ragaszkodott állításához, noha nem egy iparilag képzett munkás, hanem akár-milyen laikus ember, ki egy tyukól ajtót vasalt fel, tudja, hogy csuklópánttal felvasalt ajtót ki lehet nyitni. De menjünk tovább. Ha valamelyik munkásnak a számosztályban van dolga, akkor az irodáján kell keresztül menni. Már most ha a mérnök ur bele van merülve az újságolvasásba és nem hallja ha a munkás kopog, a legdurvább kifejezésekkel illeti, hogy hogyan merészel kopogtatás nélkül bejönni. Ha pedig valamelyik hangosan kopogtat, azt meg azért hordja le, hogy miért jön akkora zajjal. De a mérnök ur komikus jeleneteket is tud rendezni. Lent jár a műhelyben és ha valamelyik munkás felvában már háromszor vagy talán négyszer, ötször találkozott vele és már ekkor fölöslegesnek tartja a köszöntést, akkor *Weltman* ur ekképen szokott köszönni: «Hallja, maga nem ismer? Én vagyok a mérnök ur, úgy látom maga nagy szocialista, no majd lesz magára gondom.» És előfordult már, hogy az illetőt más címen bár, de 2–3 koronára megbüntete. Ha pedig köszönnék neki, akkor meg ki kell előbb találni, hogy aznap milyen köszönés van *Weltman* urnak nyére. A multkor például azt kérdezte egy műhelyi segédmunkástól, hogy volt-e katona és midőn az igennel felelt, a mérnök ur rá-támadt és azt mondta neki: «Ha a katonaságnál egy hitvány káplár előtt úgy tudott állni, mint egy feszület, akkor őneki ne csak olyan közönséges jó napot köszönjön, hanem úgy nézze őtet, mint az oltári szentséget.» Egy mázolóra másnap azzal förmedt rá, hogy maholnap szebben tud köszönni, mint mázolni.

Ugyáltszik, *Weltman* ur nemsokára azt a divat fogja behozni, hogy ha ő végig megy a műhelyben, az összes munkásoknak le kell rakni a szerszámot és katonásan vigyázba állva, sorfalat képezni, úgy, mint mikor a király szemlét tart.

De tud *Weltman* ur mást is és pedig büntetni. Egy asztalos csoportvezetőt megbüntetett 2 koronával, mert olyan munkát nem csinált meg, ami nem volt felvéve, egy másikat, mert megcsinált olyan munkát amiről nem volt utalvány, egy harmadikat, mert a szertárban nem volt olyan fa, mint kellett volna és más méretűt vételezett, negyedik munkás hangosan beszélt, javaslatba hozta a főnök urnak, hogy 20 fillért vonjon le alapbérből. Egy bádogost azért büntetett, mert a kime-netelnél egy kocsin valami javítani valót talált, noha ezt felvenni a mérnöknek lett volna kötelessége. A mérnök ur hanyagságából ha valami nem lesz felvéve és a munkás megcsinálja, azért nem kap semmit, mert a művezetőknek szigorú utasítást adott, hogy azért egy fillért se fizessenek. Ilyen formán, ha valahol hiányt tapasztalnak és megcsinálják a munkások, *Weltman* ur büntet, azonkívül nem fizeti ki a munkások keres- vesen megkeresett pénzét. Így azután igazán nem tudják a munkások mit csináljanak.

A műhelyfőnök ur most szabadságon van, *Weltman* a helyettes. Valóságos pokol most az ottani munkások helyzete. A mérnök ur főnök és egyszersmind művezető is. Mikor átveszi a kész kocsikat, akkor minden csoportvezetőnek megparancsolja, hogy hozza oda az utalványait és amelyiken 2–3 korona van írva a munkáért, azt elveszi és

megparancsolja a művezetőnek, hogy írjon egy olcsóbb utalványt. Hiába sopánkodik a csoportvezető, hogy még inkább kevés, mert a napszámot is alig lehet megkeresni.

Éppen a napokban egy lakatos-csoport- vezetőtől vett el egy utalványt, ami az egészben 2 korona 20 fillért tett ki és csak felét engedte kifizetni. Egy asztalos-csoportvezetőtől pedig egy 65 koronát kitevő utalványt vett el és adatott neki egy 26 koronásat, noha 30 éve ugyanaz az ára és még 65 koronával sincs úgy fizetve, mint másutt.

A futójavításnál az összes árakat le- szállította. Az 1 korona 60 filléres munkáért most 50-, a 10 filléresét most 5-, a 20 filléresét most 10 fillért fizet, szóval egy egész litániát kellene felsorolni, ha a munkaár- redukálást akarnók leírni.

Még tovább is tudnók folytatni, de egyelőre elég. Remélhetőleg most *Porkoláb* műhelyfőnök ur megérti, hogy van okuk a munkásoknak az elégedetlenségre. *Weltman* urat pedig a legkomolyabban figyelmeztetjük, hogy a garázdálkodását hagyja abba, mert a következményekért nem állunk jót. A kaposvári munkások elkeseredése csordultig van és ha e figyelmeztetés nem használ, nincs kizárva, hogy a piski-i módra fognak vele elbánni.

Brassó. (Fűtőházi és raktári munkások helyzete.) Az idevaló munkások a rossz kereset és gyalázatos bánásmód miatt nagyon el vannak keseredve. Éppen most történt Kos mozdonyfelügyelőval egy cifra dolog, ami az itteni állapotokat eléggé jellemzi. Augusztus 7-én éjszaka 12 óra után a mozdonyfelügyelő ur az ügyeletes szobában hevert a diványon. Egyszerre csak az ablakon keresztül 7 darab ökölnagyságu követ dobta be. Az ablakok rámostól együtt betörték, a lámpa kialudt és a mozdonyfelügyelő az orra alatt könnyebb sérülést szenvedett. Mi bizonyára nem helyeselhetjük ezt az eljárást, nem is tudjuk, hogy vasutasok voltak-e a tettesek, de azokból a panaszközből, amelyek hozzánk érkeztek, megértenők még azt is, ha a vasutasok hasonló módon akarják Kos urat kigyógyítani. Azt mondják, hogy ő a legrosszabb mozdonyfelügyelő, a személyzetet állandóan üldözi és csak az a jó embere, ki csirkét, tojást hoz ajándékképpen és csak azt küldi fűteni, aki drága pénzen sapkát, kezelt, gallért, szappant stb. nála vásárol.

A raktári munkások helyzete tűrhetetlen. Éjszakai 12–2 óráig is dolgoztattak velük anélkül, hogy a napi éhbéren kívül azt külön megfizették volna. E hó 7-én abbahagyták a munkát és nem dolgoztak egyáltalában. Másnap a raktárfőnök a fűtőházból kért 8 embert, de miután egy sem vált árulójává a munkások ügyének, a főnökség nem tehetett mást, mint hosszú huzavona után beleegyezett abba, hogy a rendes munkaidő este 7 óráig tartson.

Ebből is láthatják a munkástársaink, hogy az összetartás révén milyen szép eredményeket lehet elérni. Kíváncsinos lenne, ha a brassói testvéreink mind csatlakoznának a szervezethez, hogy mi ő velük, ők pedig mi velünk küzdhetnének egy szebb és boldogabb jövőért.

INNEN-ONNAN.

Tűz a vonaton. Petrozsényből jelentik a következő megrondító esetet: A Petrozsényből Lupény felé induló vonat harmadosztályú kocsijában Szabó Mária tizenhatéves berecki cselédleány magával vitt a minap tizenöt liter szeszt. Az üveg véletlenül eltört és a szesz a szomszéd fülkébe is átfolyt. Egy Gligor Todor nevű utas az átfolyt szeszt tréfából meggyújtotta s a láng a szomszéd fülkébe is átcsapott. A láng egy pillanat alatt elborította a szomszéd fülkében ülő három nőt: Szabó Mária cselédleányt, Gombos Károly asztalossegéd nejét és egy harmadik asszonyt, akinek nevét eddig nem állapították meg. Az asszonyoknak nem volt annyi lélekjelenlé-

tők, hogy a vonatot megállították volna. Mintegy huszonöt lépéssel a Livazeny állomás váltója előtt Gáspár Elek vasuti kalauz vette észre, hogy a robogó vonatról egy lánghoz álló alak kiugrik. Nyomban megállította a vonatot. Odaszaladt az égő lányhoz, letépte róla a ruhát, de már késő volt, mert a szerencsétlen teremtés néhány perc múlva meghalt. Időközben a másik két sérült is leugrott a vonatról és az utasok is nagy ijedtséggel ugráltak ki a vonatból. Többen kisebb sérüléseket szenvedtek. Gligor Tódor, a veszedelem okozója a nagy ijedtségtől epileptikus rohamokat kapott. A tűz a vasuti kocsiakra is áttért. Egy kocsi porrá égett, egy másik megsérült. Rövid idő múlva megérkezett a segélyvonat orvosokkal és a sérülteket beszállították a petrozsényi kórházba. A halottat a helyszínén temették el. Az anyagkár ötvenezer K.

A munkások gazdasági küzdelmei és — az egyház. A római pápa egyik korábbi egyházi kéziratban többek között ezeket mondta: «Az emberiségre mindig a legnagyobb és mélyrehatóbb egyenlőtlenség fog nehezéni. Egyenlőtlenek a szokások, szorgalom, egészség és az erő és ezektől elválaszt-hatatlan az egyenlőtlenség az élettartásban és a birtoklásban. De ez az állapot igen célszerű úgy az egyes egyénre, mint a társadalomra nézve... Arra való az egyház, hogy a tőke és munka közti összhangot fejlessze». Azt mondja továbbá: «A tömegek mozgalmát, melyben az idegen vagyon utáni vágy felébredt, erővel kell megfékezni». Végül így szól: «Az egyház egy pillanatra sem fogja segítségét megtagadni és tevékenysége annál hatékonyabb lesz, minél nagyobb mozgási szabadságot hagynak neki». Ez igazán «keresztényi szeretetet» árul el. Krisztus azonban nem úgy magyarázta, mint annak helytartója. Mert az idegen vagyon utáni vágyat nem a tömegekben, hanem a tömegek kizsákmányolói-ban kell keresni. A gazdasági egyenlőtlenség sem lehet isteni intézkedés, hanem a kizsákmányolók be rendezkedése, azt pedig nagyon jól tudjuk, hogy az «erősebbet» az egyház mindig hajlandó támogatni s ezen ténykedésével nagyobb mozgási szabadságot kér és kap a hatalomtól és a polgári társadalomtól egyaránt. Különben az ugynevezett katolikus egyesületek és szervezetek ezekből a pápai alapelvekből sokat tanulhatnak — ha megértik.

A földkereség kereskedelmi tengerészete. Az angol Lloyd legújabb kimutatása szerint a kereskedelmi tengerészet élén Anglia halad 11.365 hajóval és 17 millió tonna ürtartalommal. Ezen számok majdnem felét teszik a megállapított összes hajóknak és ürtartalomnak, mely a jelzett kimutatás szerint 29,756 hajóra és 36 tonnára rug. Természetes, hogy a többi államok kereskedelmi tengerészeténél is úgy a hajók száma, mint azok nagysága veendő tekintetbe, mert külön-külön véve más az egyes országok kereskedelmi tengerészetének sora. Így a hajók számát tekintve második helyen állanak az Egyesült-Államok 3000 tengerjáró hajóval, aztán jó Norvégia 2200, Németország 1996, Svédország 1548, Franciaország 1497, Oroszország 1365 és Olaszország 1209 hajóval. Messze ezek mögött jönnek Dánia 825, Japán 697, Spanyolország 569 és Hollandia 505 hajóval. Azután jönnek azok az államok, melyeknek tengerjáró hajói nincsenek 500-an, így a monarchia is, melynek a legújabb francia tengerészeti évkönyv szerint 100 tonna ürtartalomnál nagyobb hajója 290 van. A hajók nagysági viszonyait tekintve azonban a gőzösköknél Anglia után, melynek gőzösei 9,422.000 tonna ürtartalmuak, Németország következik 1,910.000 tonnával, azután Franciország 725.600, Norvégia 660.000, Japán 500.000, Olaszország 473.000, Spanyolország 428.000, Hollandia 412.000, Oroszország 382.000, és Ausztria-Magyarország 377.000 tonnával. A vitorlások tonnatartalmánál a sorrend: Anglia, Norvégia, Németország, Franciország stb. Legnagyobb hajói Anglia után tudvalevőleg Németországnak vannak; így 15.000

tonnánál nagyobb hajója Angliának 8, Németországnak 4 van, 10 — 15.000 tonna tartalmu pedig Angliának 40, Németországnak 23.

Irodalom.

„A vasutasok könyve“. Ezzel a címmel igen használható kézikönyvet szerkesztett dr. Filesz Lajos Máv. fogalmazó Kolozsvárott. Szerző a következő alcímet adta könyvének: «Tájékoztató tényleges és nyugdíjas vasutasok és azok családtagjai részére hivatalos és magánjellegű személyi ügyekben, magánhasználatra». Ennek a hosszú alcímnek bőven és alaposan megfelel a könyv. A kézikönyv használhatóságát legelőkeltebben illusztráljuk, ha a tartalomjegyzékének főcímek közül egynehányat felsorolunk. A szolgálati viszony, vétségek és jogok, illetmény szabályzat, korpótlék, lakpénzek, kedvezmények betegsegélyzőpénztár, nyugdíj intézet, nyugbérpénztár. A második részben a magánjellegű személyügyi tudnivalókat tárgyalja Filesz alapos részletességgel. A nagy gyakorlati értékű kézikönyvet minden vasutas haszonnal forgathatja. Ára 2 K. Kapható a szerzőnél.

Figyelem, vasutasok!

Rövid idő múlva megjelen

== a ==

Magyar Vasutas-Naptár.

Kiadja:

a „Magyar Vasutas“ szerkesztősége.

A «Magyar Vasutas-Naptár» csinos kiállításban, zsebnaptár alakban fog megjelenni. Gazdag szórakoztató és oktató cikkeken kívül tartalmazni fogja mindazokat az utmutatásokat és tanácsokat, amelyekre a vasutasélet bármely terén szükség van és így a Magyar Vasutas-Naptár nélkülözhetetlen kézikönyve lesz minden magyar vasutasnak.

Kérjük testvéreinket, tegyenek már most meg mindent, hogy a «Magyar Vasutas Naptár»-t minél szélesebb körben terjesszék.

HIRDETÉSEKET

a 20,000 példányban megjelenő «Magyar Vasutas-Naptár» részére elfogad lapunk kiadóhivatala (VII., Csömöri-ut 28. szám.) — A «Magyar Vasutas-Naptár» az egész országban elterjed és az egész éven át forgatják tulajdonosai, tehát a legalkalmasabb eredményes hirdetésre.

Kiadóhivatali üzenet.

Rákospalota és Palotaujfalu lakó munkástársainkat figyelmeztetjük, hogy a lapot a mai naptól kezdve nem postán, hanem kinyitóról által fogjuk kézbesíteni. Mivel ezt munkástársainknak tudomására adjuk, kérjük egyben, hogy úgy mint idáig, ezután is az esetleges panaszt vagy lakásváltoztatást stb. lapunk kiadóhivatalával közölj szíveskedjenek.

Kérjük t. előfizetőinket, hogy lakásváltoztatásaikat kiadóhivatalunkban rögtön jelentsek be.

Felülfizettek a lap részére: Debreceni munkások 5.40 K, Pécs munkások — 20 K, V. M. 9.50 K.

Szerkesztői üzenetek.

Műhelyi munkás. Ha az állomási vendéglőben a szabadjegyét felmutatja, akkor a vendéglős tartozik önnek rezszi árban számítani.

K. J. 104. A lapot rendesen elküldtük. Valószínűleg a postán van a baj. Címeztesse a lakására.

Zágráb. Kivánságuk szerint fog történni. A bizottság előterjeszthetjük.

Ösztreicher Lipót New-York. Levelét elkésve kaptuk. Örülünk, hogy jövő hónapban viszontlátjuk. Üdv.

M. Rákospalota. Egyet-mást előbb meg kell beszélni, addig nem közölhető. Látogasson meg bennünket.

Szombathely. Alkalommal felhasználjuk.

Fékező. Forduljon egyenesen a m. kir. államvasutak nyugbérpénztár kerületi bizottságához. Kerületi bizottság csak az üzletvezetőség székhelyén van.

A. F. Érsekújvár. Leközlöttük, dacára nagy terjedelmének és bár csak nagyon ritkán szoktunk verseket közölni. De honorálni akartuk a benne megnyilatkozó buzgalmat és lelkesedést. Csak azt sajnáljuk, hogy lapunk prózai anyaggal van túlterhelve, jövőben nem igen közölhetünk költeményeket. Üdv.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Lapfőlapadonos: A magyar vasutas-szervezet.

Birauc Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

C S E R E.

Mely **kazánkovács** volna hajlandó akár műhelybe, akár fűtőházba **cserélni Moravicára**. Ajánlatok a Magyar Vasutashoz (VII. Csömöri-ut 28.) intézendők.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Irta: Rába Sándor.

Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG

Irta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Irta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS“ kiadóhivatalában, BUDAPEST, VII., Csömöri-ut 28.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

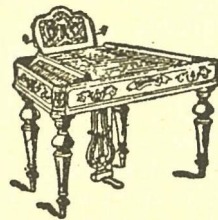
AZ ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL“ Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2.40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL“ vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerházában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2.50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL“ vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerházában VI., Király-utca 12. sz.